

РЕШЕНИЕ

№ 13

гр. Силистра, 02.02.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – СИЛИСТРА в публично заседание на двадесет и пети януари през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Теодора В. Василева

Членове: Добринка С. Стоева
Кремена Ив. Краева

при участието на секретаря Данаила Т. Георгиева
като разгледа докладваното от Теодора В. Василева Въззивно гражданско дело № 20213400500467 по описа за 2021 година

Предявена е въззивна жалба от „Енерго — Про Продажби” АД, ЕИК 103533691, със седалище и адрес на управление: гр. Варна 9009, район „Владислав Варненчик“, Варна Тауърс-Г, бул. „Владислав Варненчик“ № 258, представлявано заедно от всеки двама от членовете на управителния съвет: Пламен Стоянов Стефанов, Яна Маринова Димитрова, Георги Коршия, чрез адвокат К.С. Евгени Нейков Еников, от СсАК, против решение № 260059 от 29.10.2021 г. на Дуловски районен съд, постановено по гр.д. №658/2019г., с което съдът е ПРИЕЛ ЗА УСТАНОВЕНО на основание чл. 124, ал. 1 от ГПК, в отношенията между страните, че ИЛ. М. ИЛ., с ЕГН: *****, от гр. Дулово, ул. „Одрин“, № 23, вх.А, обл. Силистра, НЕ ДЪЛЖИ на „Енерго - Про Продажби” АД, ЕИК 103533691, сумата от 1 839.43 лева /хиляда осемстотин тридесет и девет лева и четиридесет и три стотинки/, представляваща стойност на ел. енергия по фактура № 0286227681/16.10.2019 г., начислена след корекция на сметката за периода от 08.11.2017 г. до 07.11.2018 г., за обект на потребление, находящ се в гр. Присъдени са в негова тежест разноски по делото. Жалбоподателят счита, че решението е неправилно,незаконосъобразно, постановено в нарушение на материалния закон, поради което моли въззивната инстанция да го отмени без да посочва какъв резултат очаква, но вероятно съдът да постанови ново, като изцяло отхвърли педявения против него иск като напълно неоснователен и недоказан. Претендира разноски за двете инстанции. В с.з. пред тази инстанция се представлява от адв. Стоилов, който поддържа жалбата, моли да бъде уважена.

В срока по чл. 263 ГПК е постъпил писмен отговор от въззиваемата страна ИЛ. М. ИЛ., с ЕГН *****, от гр. Дулово, обл. Силистра, чрез адвокат Д.Я. от АК-Варна, съгласно който жалбата е неоснователна, а постановеното решение - правилно, поради което следва да бъде потвърдено от въззивната инстанция. На основание чл. 629, ал. 3 ГПК вр. с чл. 267 от ДФЕС е направил особено искане, доколкото настоящата инстанция е последна възможност за защита на правата на доверителя му, а са налице въпроси, засягащи тълкуването на норми от Европейското законодателство, които са от значение за правилното

решаване на спора, моли съдът да открие производство по отправяне на запитване до Съда на Европейските общности с преюдициално тълкуване по следните въпроси:

1. Въвежда ли съображение 42 и чл. 50 от Директива 2009/72/ЕО изискване националните юрисдикции да въведат особени правила за защита на битовите потребители на електрическа енергия при извършване и начисляване на корекция за минал отчетен период в сравнение с общите правила, регулиращи покупко-продажбата на движими вещи?

2. Допуска ли съображение 50 от Директива 2009/72/ЕО извършването и начисляването на корекция и/или сметка за електрическа енергия за период от 1 година назад във времето?

3. Допускат ли съображение 50 и 51 от Директива 2009/72/ЕО извършването на начисляване и корекция на потребена електрическа енергия въз основа на регистри, които не са визуализирани за крайния потребител - битов клиент?

В с.з пред тази инстанция ответникът и неговият процесуален представител не се явяват, като последният е депозирал молба делото да се гледа в негово отсъствие и поддържа жалбата си.

ОС, като съобрази становищата на страните и данните по делото, прие за установено следното: Жалбата е предявена от надлежна страна, против подлежащ на обжалване съдебен акт и при спазени изисквания на чл. 258 и сл. ГПК, поради което е допустима.

Пред районния съд настоящият въззиваем ИЛ. М. ИЛ., с ЕГН *****, чрез адвокат Я. от АК-Варна, е предявил иск против „Енерго - Про Продажби“ АД, ЕИК 103533691, с правна квалификация чл. 124, ал. 1 ГПК - за установяване недължимостта на сумата от 1 839.43 лева, представляваща корекция на сметката на ищеца за потребна ел. енергия за обект, находящ се в гр. Дулово, ул. „Одрин“, № 23А, обл. Силистра, за периода от 08.11.2017 г. до 07.11.2018 г., за което е издадена фактура № 0286227681 от 16.10.2019 г. за клиентски № 1900027938 и абонатен № 0201207059.

Съгласно представения по делото Констативен протокол № 1901051/07.11.2018 г. съставен от служители на „Електроразпределение Север“ АД, се установява, че на тази дата била извършена проверка на измервателното устройство, отчитащо консумацията на ел. енергия в обекта на ищеца, след която устройството било демонтирано и изпратено за експертиза в БИМ. Проверката е извършена в отсъствието на абоната, поради което констативният протокол е подписан от двама свидетели - съсед и член от домакинството на ищеца.

Според горепосочения Констативен протокол, са установени показания за нощна тарифа - 009223, дневна тарифа — 023706 и върхова тарифа - 0, и че тарифният превключвател е вграден /точен. Отражено е, че СТИ е демонтирано и предадено за експертиза в БИМ, тъй като в тарифа 1-8.3 – една от скритите тарифи на устройството, има отчетено показания 9672 . Електромерът е запечатан в индивидуална опаковка и е пломбиран с пломба № 285039. Протоколът е подписан от служителите, извършили проверката, от член от домакинството на абоната и един свидетел.

Последвалата проверка в БИМ е отразена в Констативен протокол от 25.09.2020 г., на БИМ, съдържащ констатацията (формирана в резултат на софтуерното четене на устройството), че е налице намеса в тарифната схема на електромера, която би следвало да се състои от две тарифи, и съответно преминала енергия на тарифа 3 - 009672,2 kW, която не е визуализирана на дисплея, като същевременно се констатира, че то съответства на метрологичните характеристики и отговаря на изискванията за точност на измерването на ел. енергия. Въз основа на протокола „Електроразпределение Север“ АД изготвило становище за начисляване на общо количество ел. енергия в размер на 9672 и издало фактура № 0286227681 от 16.10.2019г. за стойността на корекцията, отнесена за периода от

08.11.2017 г. до 07.11.2018 г. а именно за сумата от 1839,43 лв.

От справка за потреблението на ел. енергия през последните 12/24/36 месеца се установява, че за периода от 08.11.2017 г. до 07.11.2018 г. по партидата на ищеца са начислени 9 672 квтч ел. енергия, а от извлечение за фактури и плащания към 21.11.2019 г. се установява, че същата не е заплатена.

С първоинстанционното решение исковата претенция е уважена, като е прието, че действащите ПИККЕ са били отменени с решение № 1500 от 06.02.2017 г., постановено по адм. д. № 2385/2016 г. от петчленен състав на ВАС, както и че липсват доказателства за виновно поведение на потребителя, поради което неоснователно се претендира в негова тежест да бъдат вменени последиците от установеното неправомерно въздействие върху средството за техническо измерване. Настоящата инстанция не споделя тези мотиви, те са отречени и от актуалната съдебна практика на ВКС. Въпреки това, намира жалбата за неоснователна по следните съображения:

Изискването към констативните протоколи по чл. 49, ал. 1 от ПИКЕЕ от 2019 е да се съставят на място на измервателната система/средствата за търговско измерване – арг. чл. 45 и чл. 46 във вр. чл. 49, ал. 1 от ПИКЕЕ/2019. При тази хронология, ПИКЕЕ/2019 не е пряко приложим по делото. На първо място, ако се върнем на разпоредбата на чл. 55 ПИККЕ/2019 г., която за пръв път регламентира електроенергията, измерена в невизуализираните регистри, следва да се отбележи, че съгласно този текст, за да може операторът да начисли стойностите от невизуализирания регистър, следва количеството електрическа енергия в него да е „измерено след монтажа на средството за търговско измерване“. Тази норма не поставя друго темпорално ограничение за периода, за който следва да се отнася корекцията в сметката на клиента, стига само електроенергията да е измерена след монтажа на СТИ. Това изискване е в унисон със задължението на продавача по чл. 187, изр. 1 ЗЗД – за предаване на вещта, защото измерването на електроенергията става в момента на нейната консумация, значи при получаването ѝ от купувача. При наличие на твърдение от ответника, че е доставил на ищеца електрическа енергия, която не му е платена, отрицателният установителен иск следва да се разгледа по правилата на договора за продажба, но в рамките на заявените факти.

От събраните по делото доказателства не може да се направи извод, че ако не всичките, то поне някаква част от 9672 киловатчаса ел. енергия са консумирани от абоната в посочения период. От КП № 1901051/07.11.2018 г. съставен от служители на „Електроразпределение Север“ АД, се установява, че няма данни за стойностите в невизуализирания регистър към момента на монтажа. Не е ясно също така какви са били стойностите на общия брояч – регистър 1.8.0, който отчита преминалата през електромера енергия като цяло, без оглед на това към коя тарифа се начислява. Записът в констативния протокол относно регистър 1.8.0 – би трябвало да е сбор от стойностите на останалите тарифи – 1.8.1 (нощна), 1.8.2 (дневна) и 1.8.3 и 1.8.4 (последните две скрити), но тя не включва показанията на скрития регистър 1.8.3 – 9672, което е именно количеството незаплатена от абоната електроенергия. Като не е отразено в протокола за монтаж каква е била стойността на регистър 1.8.0, няма как само въз основа на факта, че тарифите „дневна“ и „нощна“, които тогава са били с нулеви показания, да се приеме, че към монтажа му на процесния имот електромерът, въпреки, че е бил чисто нов, неизползван, и стойността на невизуализираните тарифи 1.8.3 и 1.8.4 също е била нулева. Метрологичната експертиза на БИМ, може да установи количеството електрическа енергия, която е регистрирана в невизуализираната памет на СТИ, но не и периодът, в който е консумирана. Това може да каже само при прочит на паметта на електромера в завода производител. Без значение за делото е на колко време и от кои органи е следвало да се извършва профилактиката и контрола на средствата за търговско измерване. От значение е само, че при монтажа ответникът не е отразил в констативния протокол каква е стойността на скритите тарифи

1.8.3 и 1.8.4.

Ето защо, когато се касае за софтуерна намеса в измервателното устройство без механична такава, следва да се има предвид, че принципите на измерване на преминалото количество електрическа енергия също се регулират от ПИКЕЕ, съобразно чл. 83, ал. 1, т. 6 ЗЕ. С договора за присъединяване към електрическата мрежа клиентите от дадената група избират тарифността на измерване количеството електрическа енергия, като операторът на съответната мрежа е длъжен да монтира измервателни уреди, които да съответстват на писмено заявения избор на клиента. Съобразно чл. 19, ал. 1, т. 5 от Наредба № 6 от 24.02.2014 г. за присъединяване на производители и клиенти на електрическа енергия към преносната или към разпределителните електрически мрежи, в договора за присъединяване се включват клаузи за тарифите за измерване на електрическата енергия. В случая, видно от доказателствата по делото, на въззиваемият като битов потребител е монтиран електромер, който измерва преминалата ел. енергия с две скали при зони в денонощието – дневна и нощна. Цената на преминалата и употребена електрическа енергия се определя съобразно конкретната тарифа, според месеците и часовете когато е била използвана.

В противоречие с уговорените между страните и регулираните от КЕВР тарифи и способности на отчитане на преминалата ел. енергия ответникът претендира цена за технологични разходи по отчетена в "скрит" /невизуализиран/ регистър енергия. От данните по делото не се събраха доказателства въззивникът да се е съгласявал с такъв начин на отчитане и остойностяване на енергията, а и такъв не е законово регламентиран. Именно право на ползвателя на мрежата е да избира начина на измерване на ползваната електрическа енергия между утвърдените тарифи, съобразно предвиденото в чл. 15, т. 2 от действащите Общи условия на договорите за пренос на електрическа енергия през електроразпределителните мрежи на "ЕЛЕКТРОРАЗПРЕДЕЛЕНИЕ СЕВЕР" АД /Одобрени с Решение № ОУ-060/07.11.2007 г. на ДКЕВР. Изменени и допълнени с Решение № ОУ-004/06.04.2009 г. на ДКЕВР/.

Както посочва въззиваемият, скривайки две от тарифите на измервателното устройство, дружеството не съобразява нито разпоредбата на чл. 32, ал. 2 от Наредба 6 от 24.02.2014 г., в която е предвидено, че операторът на съответната мрежа е длъжен да осигурява на страната, която купува електрическа енергия, възможност за контрол на показанията на средствата за търговско измерване, нито чл. 662 от Наредба за средствата за измерване, които подлежат на метрологичен контрол /Изм., ДВ, бр. 86 от 27.10.2017 г. /, според който електромерът трябва да има показващо устройство - електромеханичен регистър или електронен дисплей. Няма данни, че е невъзможно по никакви технически или други причини показващото устройство да е видимо за потребителя и действащата в момента тарифа да е показана (индикирана). Налага се извода, че отчитането в скрития регистър е в противоречие с подзаконовите нормативни актове. По този начин е нарушено задължението за предоставяне на информация на потребителя за отчетената стойност на ел. енергията и за нейната цена от страна на доставчика, поради което и е опорочена процедурата по ценообразуване и корекция на сметка.

В рамките на настоящото производство, въззиваемият поиска настоящата инстанция като последна да отправи преюдициално запитване до СЕС е по следните въпроси:

1. Въвежда ли съображение 42 и чл. 50 от Директива 2009/72/ЕО изискване националните юрисдикции да въведат особени правила за защита на битовите потребители на електрическа енергия при извършване и начисляване на корекция за минал отчетен период в сравнение с общите правила, регулиращи покупко-продажбата на движими вещи?

2. Допуска ли съображение 50 от Директива 2009/72/ЕО извършването и начисляването на корекция и/или сметка за електрическа енергия за период от 1 година назад във времето?

3. Допускат ли съображение 50 и 51 от Директива 2009/72/ЕО извършването на начисляване и корекция на потребена електрическа енергия въз основа на регистри, които не са визуализирани за крайния потребител - битов клиент?

С определение № 40/21.01.2022 г., постановено по настоящото дело, съдът отхвърли искането, тъй като прие, че не се налага тълкуване на посочените Европейски правни норми, които може да приложи пряко като допълнителни доводи за неоснователност на жалбата. Вярно е изложеното в отговора по чл. 263 ГПК, че в европейското законодателство са предвидени редица мерки за защита на потребителите на електрическа енергия, доколкото според чл. 4, § 2, б. „и“ ДФЕС Европейския съюз притежава споделена с държавите членки компетентност в областта на енергетиката. Настоящата инстанция намира за уместно позоваването на въззиваемия на съображения 42, 46, 50, 51, 52 на Директива 2009/72/ЕО относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия /транспонирана в българското законодателство/, от които може да се направи извод, че цялата промишленост, включително битовите клиенти, трябва да имат възможността да се ползват от високи нива на защита на потребителите, което включва сигурност на доставките и разумни тарифи. Потребителите следва да имат достъп до данните за тяхното потребление и свързаните с него цени и разходи за услугите, както и да имат правото да бъдат надлежно информирани за своето потребление на енергия. В крайна сметка, не намира обяснение факта, защо този регистър 1.8.3, а също и 1.8.4 продължава да бъдат скрити за потребителя и кого ползва неговото скриване, както и защо толкова рядко се правят тези проверки за изправността на уредите за измерване на електроенергията. В тази връзка, мерките за защита на потребителите са регламентирани в Приложение № 1 към Директивата, като в случая в чл. 1, б. „в“, „з“, „и“ е указано задължението на държавите членки да осигурят възможността потребителите да получават прозрачна информация за приложимите цени и тарифи и за стандартните условия по отношение на достъпа до електроенергийни услуги и ползването им, да разполагат с данните за потреблението си и да са надлежно информирани за действителното потребление на електроенергия и разходите достатъчно често, за да могат да регулират своето потребление на електроенергия. И въпреки, че в тази връзка са приети редица законодателни мерки от страна на Република България, част от тях не са спазени от въззивника. Тук се включва не само отчитането в скритата тарифа, недостъпна за потребителя, но и факта, че проверките се правят изключително рядко. Въззивната страна не обори твърдението на въззиваемия, че дружеството системно не е изпълнявало задължението си за контрол и периодична проверка на СТИ години наред, в резултат на което абонатът се задължава да заплаща значителни задължения за няколко години назад.

Логично се поставя въпроса дали скритият регистър и рядко осъществявания контрол на измервателните средства не са начин за злоупотреби от страна на монополиста, при положение, че последният вече си извоюва нормативна уредба, според която вината за неизправността на уредите не се изследва, а абонатите са задължени да заплащат неотчетеното количество енергия при всяко положение?!

Що се отнася до заявеното в с.з. от процесуалния представител на въззивника позоваване от СТЕ по друго дело на същия съд, че „Служителите от Електроразпределение Север с помощта на програмния продукт могат само да виждат показанията в регистрите и не могат да извършват препрограмиране на СТИ. Пълната програмна схема (как е програмирано СТИ) и настъпилите събития през периода на експлоатацията му, могат да се получат в завода-производител“, същото няма значение за изложените мотиви в настоящото решение. Съдът не прави разследване кой може да манипулира софтуера законно или не, а че българският потребител на електроенергия е неравнопоставен като страна по договора с „Енерго — Про Продажби“ АД и докато това положение продължава, всички иски са сходни на настоящия ще са основателни, според настоящата инстанция.

Предвид гореизложеното ОС счита, че жалбата е неоснователна, а обжалваното решение следва да бъде потвърдено изцяло.

Водим от горното ОС

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 260059/ 29.10.2021 г., постановено по гр.д. №658/2019 г. на Дуловски районен съд.

Решението е окончателно.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____